

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Sahibi

Türkiye Diyanet Vakfı

Yönetim

İSAM, Türkiye Diyanet Vakfı İslam Araştırmaları Merkezi

İcadiye Bağlarbaşı caddesi 38 Üsküdar 34662 İstanbul

Tel : (0 216) 474 08 50 Faks : (0 216) 474 08 74

Elektronik posta : yayin@isam.org.tr

Basım, Dağıtım ve Pazarlama

Türkiye Diyanet Vakfı Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi

Ostim OSB Mahallesi 1256 Cadde, 11 Yenimahalle / Ankara

Tel : (0 312) 354 91 31 (pbx) Faks : (0 312) 354 91 32

Elektronik posta : bilgi@tdv.com.tr

Sertifika: 48058

© Bütün yayın hakları
Türkiye Diyanet Vakfı'na aittir.

Yazı ve fotoğraflar
kaynak gösterilmeden kullanılamaz.

ISBN 978-975-389-877-5 (Takım)
978-975-389-878-2 (Ek 1. cilt)

TÜRKİYE DİYANET VAKFI

İSLÂM

ANSİKLOPEDİSİ

EK 1

ABAZALAR – KAFTAN

3. Basım, Ankara 2022
Gözden Geçirilmiş 2. Basım, Ankara 2020
1. Basım, İstanbul 2016

Başkan

Prof.Dr. Raşit KÜÇÜK

Yönetim Kurulu

Prof.Dr. Ahmet ÖZEL

Prof.Dr. Mehmet Emin MAŞALI

Prof.Dr. Mehmet Suat MERTOĞLU

Dr. Ali Hakan ÇAVUŞOĞLU

Av. Hamza AKBULUT

İhsan AÇIK

Başkan Yardımcısı

Dr. Ali Hakan ÇAVUŞOĞLU

Genel Sekreter

Fahrettin ERGÜN

İnceleme Kurulu (2016)

Prof.Dr. Bekir TOPALOĞLU (Başkan/Merhum)

Prof.Dr. Ahmet ÖZEL (Başkan Yardımcısı)

Prof.Dr. M. Âkif AYDIN

Prof.Dr. Ali BARDAKOĞLU

Prof.Dr. Mustafa ÇAĞRICI

Prof.Dr. İbrahim Kâfi DÖNMEZ

Prof.Dr. İsmail E. ERÜNSAL

Prof.Dr. Metin YURDAGÜR

Doç.Dr. Tuncay BAŞOĞLU

Doç.Dr. Mehmet Suat MERTOĞLU

Dr. Ali Hakan ÇAVUŞOĞLU

Araştırma Birimi

Dr. Orhan ENÇAKAR

Dr. Münzir ŞEYHHASAN

Dr. Adem YIĞIN

Muhammed Tâhir BÜYÜKKÖRÜKÇÜ

Muhammet CEYLAN

Sait KAYACI

Muhammed Masum ŞENBURÇ

Okan Kadir YILMAZ

TEKNİK REDAKSİYON
Prof.Dr. Ahmet TOPALOĞLU

Madde Tesbit ve İç Kontrol
Kasım KIRBIYIK

İmlâ
Dr. Öğr. Üyesi İsa KAYAALP

Teknik Kontrol
Prof.Dr. Hasan AKSOY
Prof.Dr. A. Azmi BİLGİN

Bibliyografya
Abdülkadir ŞENEL / M.A.
İsmail ÖZBİLGİN

YAYIN MÜDÜRLÜĞÜ
Erdal CESAR (Müdür)
Ahmet YILMAZ (Önceki Yayın Md.)
Sabahattin YENİCE (Önceki Sipariş ve Takip Md.)

Sayfa Düzeni
Nedim GÜNEY

Resimleme
Enis KARAKAYA / M.A.
Ahmet AKMAN

Çizim
Oğuz KALLEK

Sipariş ve Takip
İsmail ATMACA
Sedat ÇOBAN
Ş. Memduh GÜZELER
Ahmet Ali TONYALI

Dizgi
Hüseyin KARAER
Süleyman ÖZEL
Necdet Ömer ÖZER

Tashih
Rabia AYDIN
İnayet BEBEK
Osman SEVİM

İSAM Yayınları
Dr. Mustafa DEMİRAY (Kıdemli Editör)
M. Emin ALBAYRAK (Grafik)
Ender BOZTÜRK (Sayfa Düzeni)
Ali Haydar ULUSOY (Arapça Sayfa Düzeni)
İbrahim DERVİŞMÜZZİN (Arapça Sayfa Düzeni)
Mohamed Yasser Ahmed SHAHİN (Tashih)
Sema DOĞAN (Yayın Takip)

ELEKTRONİK YAYIN MÜDÜRLÜĞÜ
Ayhan KAYGUSUZ (Müdür)
Metin ALBAYRAK (Önceki Elektronik Yayın Md.)
Ahmet Eyüp ARTIR (Proje Yürütücüsü)
Hüseyin MERTOĞLU

BİLGİ İŞLEM MÜDÜRLÜĞÜ
Ş. Bilâl ÇAVUŞOĞLU (Müdür)
Ali ÇETİNGÖZ
Ali Rıza SET
Bilal TAŞDEMİR
Coşkun YILDIRIMTÜRK

BASIM, DAĞITIM ve PAZARLAMA
TDV Yayın Matbaacılık ve Ticaret İşletmesi
Murat AYDEMİR (İşletme Md.)
Yalçın AKTAN (Matbaa ve Medya Md.)

KÜTÜPHANE ve DOKÜMANTASYON MÜDÜRLÜĞÜ
Prof.Dr. İsmail E. ERÜNSAL (İlmî Danışman)
M. Birol ÜLKER (Müdür)
Recep YILMAZ (Müdür Yardımcısı)
Cemil Cahit CAN (Müdür Yardımcısı)

Teknik Hizmetler
Ali Yücel YÜRÜK
Fatma KARALI
Salih SANDAL
Ali SAVRAN
Zeynep SAVRAN
Çetin TÜYLÜ
Talha YAYLA
Eda YILMAZ

Okuyucu Hizmetleri
Abdurrahman M. HACIİSMAİLOĞLU
Suat ÇOBAN
Mehmet EĞİLMEZ
Harun KARABAYIR

Satın Alma
Ekrem ARSLAN
Hasan DİRİARIN / M.A.
Fahri SARICAN
Bertan YILMAZ

Sürelî Yayınlar ve Mübâdele
Dr. Abdurrahman KAYA
Fatma ÇALIŞKAN
Kaan ÇINAR

Dokümantasyon
Cemal TOKSOY
Nuri TAŞKIN / M.A.

Fotokopi
Şevki BAYKUŞ
İbrahim BAŞYİĞİT
Serkan KURU
S. Volkan KURU

Arşiv
Dr. Kenan YILDIZ
Neslihan ARACI GÜLER / M.A.
Nuray GÜLER / M.A.

Veri Tabanları
Esra MUHACİR / M.A.
Büşra ATMACA
Hatice KARAMAN
Şüheda TOKAT

Cilt Atölyesi
Kasım KARŞIGİL
Murat ATALAYIN
Ali SARICAN
Kürşat YILDIZ

İDARİ ve MALİ İŞLER MÜDÜRLÜĞÜ
Bilal KARABATAK (Müdür)
Yakup KAHRAMAN (Önceki Personel ve İdarî İşler Md.)
Atalay ALPTEKİ (Önceki Muhasebe Md.)
Sercan SAMANCI (Müdür Yardımcısı)
İbrahim AKMANOĞLU (Bakım İşletme Müh.)
Metin ALTINOK (Malî İşler)
Bayram GÜNEŞ (İdarî İşler)
Mustafa KALAYCI (İdarî İşler)
M. Tarık KARAÇAM (Satin Alma)
Ertan YILMAZ (Malî İşler)
Mahmut Enes YILDIZ (Özel Kalem)

KURUMSAL İLETİŞİM ve DIŞ İLİŞKİLER MÜDÜRLÜĞÜ
Erdal CESAR (Müdür V.)
Selman ÜSTÜNDAÇ (Kurumsal İletişim)
Nazif KOCA (Dış İlişkiler - Medya)
Hasan Hüseyin CAN (Fotoğraf - Grafik)

ARAŞTIRMACI YETİŞTİRME (AYP) BİRİMİ
İbrahim KÖSE (Proje Yürütücüsü)

İLİM KURULLARI ÜYELERİ (2016)

Prof.Dr. Hasan AKSOY (Türk Dili ve Edebiyatı)	Dr. Ali Hakan ÇAVUŞOĞLU (Fıkıh)	Enis KARAKAYA / M.A. (İslâm Sanatları / Mimari)	Prof.Dr. M. Sait ÖZERVERLİ (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)
Prof.Dr. Ömer Faruk AKÜN (Türk Dili ve Edebiyatı)	Prof.Dr. İlyas ÇELEBİ (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)	Prof.Dr. Hayreddin KARAMAN (Fıkıh)	Doç.Dr. Halit ÖZKAN (Hadis)
Prof.Dr. Ali AKYILDIZ (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Y.Doç.Dr. Ahmet Vefa ÇOBANOĞLU (İslâm Sanatları / Mimari)	Prof.Dr. Ahmet KAVAS (İslâm Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. İskender PALA (Türk Dili ve Edebiyatı)
Nurettin ALBAYRAK (Türk Dili ve Edebiyatı)	Prof.Dr. İbrahim Kâfi DÖNMEZ (Fıkıh)	Y.Doç.Dr. Eyyüp Said KAYA (Fıkıh)	Dr. Mehmet Ali SARI (Tefsir)
Dr. Tayyar ALTIKULAÇ (Tefsir)	Prof.Dr. İsmail DURMUŞ (Arap Dili ve Edebiyatı)	Prof.Dr. Mahmut KAYA (İlimler Tarihi, İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)	Prof.Dr. Muhittin SERİN (İslâm Sanatları / Hat)
Prof.Dr. Fahrettin ATAR (Fıkıh)	Y.Doç.Dr. Mehmet EFENDİOĞLU (Hadis)	Y.Doç.Dr. İsa KAYAALP (Türk Dili ve Edebiyatı)	Prof.Dr. Mustafa SİNANOĞLU (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)
Doç.Dr. Casim AVCI (İslâm Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. Feridun EMECEN (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. Seyfi KENAN (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)	Abdülkadir ŞENEL / M.A. (Hadis)
Prof.Dr. Bilal AYBAKAN (Fıkıh)	Prof.Dr. İsmail E. ERÜNSAL (Türk Dili ve Edebiyatı)	Kasım KIRBIYIK (İlimler Tarihi)	Prof.Dr. Recep ŞENTÜRK (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)
Prof.Dr. M. Âkif AYDIN (Fıkıh)	Prof.Dr. Semavi EYİCE (İslâm Sanatları / Mimari)	Prof.Dr. Ali KÖSE (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)	Doç.Dr. Nuri TINAZ (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)
Prof.Dr. Halis AYHAN (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)	Prof.Dr. Mustafa FAYDA (İslâm Tarihi ve Medeniyeti)	Dr. Rıza KURTULUŞ (Fars Dili ve Edebiyatı)	Doç.Dr. Cengiz TOMAR (İslâm Tarihi ve Medeniyeti)
Beşir AYVAZOĞLU (Türk Dili ve Edebiyatı)	Prof.Dr. İhsan FAZLIOĞLU (İlimler Tarihi)	Prof.Dr. Günay KUT (Türk Dili ve Edebiyatı)	Prof.Dr. Ahmet TOPALOĞLU (Türk Dili ve Edebiyatı)
Dr. Nihat AZAMAT (Tasavvuf)	Dr. Hilal GÖRGÜN (İslâm Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. İlhan KUTLUER (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)	Doç.Dr. Aydın TOPALOĞLU (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)
Prof.Dr. Ali BARDAKOĞLU (Fıkıh)	Prof.Dr. Tahsin GÖRGÜN (Fıkıh, İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)	Prof.Dr. Cevdet KÜÇÜK (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. Bekir TOPALOĞLU (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)
Doç.Dr. Tuncay BAŞOĞLU (Fıkıh)	Prof.Dr. Şinasi GÜNDÜZ (Dinler Tarihi)	Prof.Dr. Mustafa Sabri KÜÇÜKAŞCI (İslâm Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. Metin TUNCEL (İslâm Ülkeleri Coğrafyası)
Prof.Dr. Kemal BEYDİLLİ (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Fuat GÜNEL / M.A. (Dinler Tarihi)	Doç.Dr. Mehmet Suat MERTOĞLU (Tefsir)	Doç.Dr. Ömer TÜRKER (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)
Prof.Dr. Mustafa L. BİLGE (İslâm Ülkeleri Coğrafyası)	Doç.Dr. Salime Leyla GÜRKAN (Dinler Tarihi)	Prof.Dr. M. Orhan OKAY (Türk Dili ve Edebiyatı)	Y.Doç.Dr. İsmail TÜRKÖĞLU (Türk Tarihi ve Medeniyeti)
Prof.Dr. A. Azmi BİLGİN (Türk Dili ve Edebiyatı)	Prof.Dr. Yusuf HALAÇOĞLU (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. Reşat ÖNGÖREN (Tasavvuf)	Prof.Dr. Abdullah UÇMAN (Türk Dili ve Edebiyatı)
Prof.Dr. Abdülhamit BİRİŞİK (Tefsir)	Prof.Dr. Ömer Faruk HARMAN (Dinler Tarihi)	Prof.Dr. Mustafa ÖZ (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)	Prof.Dr. Süleyman ULUDAĞ (Tasavvuf)
Prof.Dr. İdris BOSTAN (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. İbrahim HATİBOĞLU (Hadis)	Prof.Dr. Abdülkerim ÖZAYDIN (İslâm Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. Mustafa UZUN (Türk Dili ve Edebiyatı)
Doç.Dr. Ertuğrul BOYNUKALIN (Fıkıh)	Prof.Dr. Ekmeleddin İHSANOĞLU (İlimler Tarihi)	Prof.Dr. Abdülkadir ÖZCAN (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. İlyas ÜZÜM (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)
Doç.Dr. Mehmet BOYNUKALIN (Fıkıh)	Prof.Dr. Mehmet İPŞİRLİ (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. Azmi ÖZCAN (Türk Tarihi ve Medeniyeti, İslâm Tarihi ve Medeniyeti)	Y.Doç.Dr. M. Kâmil YAŞAROĞLU (Fıkıh)
Prof.Dr. Nebi BOZKURT (İslâm Tarihi ve Medeniyeti)	Y.Doç.Dr. Âlim KAHRAMAN (Türk Dili ve Edebiyatı)	Y.Doç.Dr. Nuri ÖZCAN (İslâm Sanatları / Müsiki)	Prof.Dr. Yusuf Şevki YAVUZ (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)
Prof.Dr. Ş. Tufan BUZPINAR (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. Cengiz KALLEK (Fıkıh)	Prof.Dr. Tahsin ÖZCAN (Türk Tarihi ve Medeniyeti)	Prof.Dr. M. Saim YEPREM (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)
Doç.Dr. Semih CEYHAN (Tasavvuf)	Prof.Dr. M. Yaşar KANDEMİR (Hadis)	Prof.Dr. Ahmet ÖZEL (Fıkıh)	Prof.Dr. İsmail YİÇİT (İslâm Tarihi ve Medeniyeti)
Doç.Dr. Vildan S. COŞKUN (Türk Dili ve Edebiyatı)	Prof.Dr. Mustafa KARA (Tasavvuf)	Prof.Dr. Şükrü ÖZEN (Fıkıh)	Prof.Dr. Metin YURDAGÜR (Kelâm ve Mezhepler Tarihi)
Prof.Dr. Mustafa ÇAĞRICI (İslâm Düşüncesi ve Ahlâk)			Prof.Dr. Ahmet YÜCEL (Hadis)